

سیاست موازنه‌گرایانه هند در برابر قدرت‌یابی چین

احمد ستارزاده^۱، سجاد بهرامی مقدم^۲

پن‌یرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۳/۰۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۱۱

چکیده

یکی از رویکردهای اصلی کشور هند در برابر قدرت‌یابی چین، تلاش برای موازنه قدرت است. ظهور چین به‌عنوان یک قدرت نوظهور در منطقه باعث گردید که هند علاوه بر تأمین حداکثری منافع با ابزار ائتلاف و گسترش همکاری با کشورهای مخالف ظهور چین مانند آمریکا و متحدین آن در منطقه، نسبت به تقویت توان اقتصادی و نظامی خود در درون مصمم شود. با توجه به اینکه چین دومین اقتصاد جهان بر اساس تولید ناخالص داخلی است و بزرگ‌ترین ارتش جهان را دارد، نگرانی هند از اقدامات این کشور در راستای افزایش مؤلفه‌های قدرت خود باعث گردید که یک رقابت استراتژیک بین دو کشور شکل بگیرد؛ در این راستا هند ضمن بازتعریف منافع ملی خود در برابر چین و افزایش همکاری‌های اقتصادی، استراتژیک و دفاعی با ایالات متحده آمریکا و متحدین آن درصدد موازنه بیرونی است. کشور هند هم‌زمان با موازنه بیرونی، در داخل نیز با ارتقا توان اقتصادی و عملکرد قوی در حوزه تولید و سرمایه‌گذاری خارجی در جهت موازنه درونی در برابر قدرت‌یابی چین قدم برداشته است. سؤال اصلی مقاله حاضر این است که: «قدرت‌یابی چین چه تأثیری بر استراتژی کلان هند داشته است؟» بر اساس فرضیه اصلی هند در برابر قدرت‌یابی چین به ابتکار موازنه‌سازی درونی و بیرونی در استراتژی کلان خود متوسل شده است؛ این کشور با توجه به محدودیت‌های اقتصادی، نظامی و استراتژیک خود نسبت به چین، موازنه ملایم و نرمی را در برابر این کشور اتخاذ کرده است. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش، تبیینی-تحلیلی است.

واژگان کلیدی: موازنه قدرت، قدرت‌یابی چین، موازنه درونی، موازنه بیرونی، موازنه سخت و نرم.

۱. دانشجوی دکتری روابط بین الملل، دانشگاه گیلان، گیلان، ج.ا.ایران (نویسنده مسئول).

رایانامه: asattarzadeh454@gmail.com

۲. استادیار گروه علوم سیاسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، گیلان، ج.ا.ایران.

رایانامه: sajadbahrami@gmail.com

۱. مقدمه

همه دولت‌ها در نظام بین‌الملل درصدد افزایش قدرت هستند. زمانی که یک هژمون در منطقه‌ای شکل می‌گیرد از به وجود آمدن هم‌سنگ خود (هژمون منطقه‌ای) در سایر مناطق خودداری می‌کند. پویش‌های درون آسیایی تحت تأثیر خیزش سریع کشورهای هند و چین در دوران چرخش قدرت بین‌المللی با محوریت آسیا، یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های قدرت‌یابی جهانی در عصر حاضر هستند. کانون رقابت امروز در آسیا بین کشورهای چین و هند برای نیل به قدرت مسلط در منطقه شکل گرفته است. هر یک از این بازیگران با اتخاذ راهبردهایی به دنبال کسب موفقیت و کامیابی در عرصه نظام بین‌الملل هستند. به عبارت دیگر، دور جدیدی از رقابت‌های راهبردی بین هند و چین شکل گرفته است.

کشور هند در برابر اجرایی ساختن استراتژی‌های اقتصادی چین و شبکه‌ای نمودن تجارت و سرمایه‌گذاری و مدرنیزاسیون نیروی نظامی و بنادر و ساخت پایگاه‌های دریایی توسط چین در اقیانوس هند، از طرق زیر درصدد برقراری موازنه علیه این کشور است:

❖ افزایش توانمندی‌های دریایی؛

❖ تعمیق مناسبات با کشورهای حاشیه‌ای اقیانوس هند؛

❖ مشارکت راهبردی با رقبای بالقوه چین.

شواهد نشان می‌دهد که هند از طریق همکاری و با اتخاذ سیاست چندجانبه‌گرایی، در ابعاد مختلف سعی در موازنه‌سازی در برابر قدرت‌یابی چین دارد. چین نیز سعی می‌کند از طریق موازنه‌سازی درونی، در نظامی که آمریکا برقرار کرده، بازی کند؛ چرا که این کشور به این نتیجه رسیده که ترکیب‌بندی قدرت در صحنه جهانی، موازنه‌سازی برونی برای چین جهت مقابله با آمریکا و متحدین آن را غیرممکن کرده است. حکومت «نارندا مودی» از وضعیت بین‌المللی که همواره چندجانبه‌گرایی را در اولویت قرار می‌دهد، حمایت کرده و به منظور ایفای نقش رهبری در حد و اندازه جهانی، به دنبال تغییر در مناسبات بازی جهانی است. مودی با درک تحولات نظام بین‌الملل، بیشترین درجه همسویی را با نیروهای جهانی‌شدن و آمریکا دارد. در همین راستا رشد سریع قابلیت‌های مادی و قدرت اقتصادی

قدرت‌های نوظهوری همچون چین و هند در سال‌های اخیر تأثیر گسترده‌ای در سیاست بین‌الملل داشته است. در این راستا هند با اتخاذ استراتژی موازنه درونی (تقویت بنیان‌های اقتصادی و نظامی) و بیرونی (مشارکت با کشورهای پیشرفته صنعتی برای افزایش قدرت) به دنبال رقابت‌پذیری با چین است. همچنین هند در قالب موازنه بیرونی با سازوکارهایی همچون شکل‌دهی به کواد، چشم‌انداز ایندو-پاسیفیکی، بهبود روابط با همسایگان و کشورهای حوزه اقیانوس هند و سیاست الحاق با شرق به دنبال رقابت با چین است. در این پژوهش ابعاد این موازنه‌گرایی در مقابله با قدرت‌یابی چین را بررسی می‌کنیم.

۲. مبانی نظری و پیشینه‌شناسی تحقیق

۲-۱. پیشینه تحقیق

ادبیات دانشگاهی قابل توجهی پیرامون ظهور چین و اتخاذ سیاست موازنه‌گرایی هند تکامل می‌یابد. هرکدام از این آثار به دلایل داخلی، منطقه‌ای و یا بین‌المللی در خصوص نظام ائتلاف‌های هند با قدرت‌های بزرگ پرداخته و جنبه‌های خاصی را برجسته ساخته‌اند و روابط هند با قدرت‌های بزرگ را تحلیل نموده‌اند. در مقایسه با ادبیات موجود، نوآوری پژوهش حاضر در این است که استراتژی کلان کشور هند را در قالب موازنه درونی و بیرونی در برابر قدرت‌یابی چین توضیح و تبیین می‌کند.

«بهرامی مقدم» در مقاله‌ای تحت عنوان «دگرگونی سیاست خارجی هند: از جهان‌سوم‌گرایی به عمل‌گرایی اقتصادی» (۱۳۹۳) به چرایی تغییر سیاست خارجی هند می‌پردازد. در این مقاله عوامل زیر به عنوان سبب‌ساز دگرگونی در سیاست خارجی هند مطرح شده است:

❖ افول اخلاق‌گرایی و رشد دیدگاه‌های ملی‌گرایی هندو، رئالیسم و لیبرالیسم در درون هند؛

❖ تغییر ساختار نظام بین‌الملل از دوقطبی به تک‌قطبی؛

❖ رشد فزاینده توان اقتصادی-نظامی چین.

«واعظی» در کتاب «تحولات سیاسی روابط هند و آمریکا» (۱۴۰۰) به بررسی این نکته می‌پردازد که پایان جنگ سرد، هند را از چتر امنیتی شوروی محروم کرد و بحران اقتصادی سیاست‌گذاران هندی را مجبور به اتخاذ خط عمل‌گرایانه‌تری در سیاست‌های اقتصادی و خارجی

کرد. از این‌رو، امروزه در سیاست خارجی هند تغییر روشی به سمت رئالیسم عملی وجود دارد. در این کتاب تحولات داخلی به‌عنوان متغیری مستقل در اتخاذ سیاست اتحاد هند با قدرت‌های بزرگ، برجسته می‌گردد.

«کارتنی» نیز در کتاب «اقتصاد سیاسی هند از دوران استعمار تا به امروز» (۱۴۰۲)، درصدد آشنایی خواننده با موارد زیر است: ترتیبات سیاسی-اقتصادی، شرایط و قوانین حاکم در دوران تقریباً صدساله مستعمره شدن کامل هند از قرن نوزدهم با رویکردها و راهبردهای توسعه‌ای دولت‌محور سرآمدان جامعه هند در سال‌های پس از استقلال و آثار و نتایج آن طی چند دهه بعد و تحولات اقتصادی-اجتماعی ناشی از تغییر مسیر تدریجی توسعه هند با در پیش گرفتن سیاست آزادسازی اقتصاد و توسعه بازار محور در اواخر قرن بیستم.

مطالعات «شیائو پو»^۱ و «کتیان ژانگ»^۲ (۲۰۲۲) درباره روابط هند و چین نقطه شروع خوبی برای ارزیابی سیاست‌های چین و هند در مقابل یکدیگر است. آن‌ها اذعان می‌کنند که امنیت و موقعیت استراتژیک کشورها، محرک رقابت و درگیری بین‌المللی است؛ روابط هند و چین نیز بر سر این دوراهی یادشده شکل گرفته است. بنابر استدلال آن‌ها چینی‌ها به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی هند و سیستم دموکراتیک آن، که به این کشور اجازه می‌دهد راحت‌تر با غرب همسو شود، همواره نسبت به پتانسیل هند به‌عنوان وزنه تعادل نگران بوده‌اند؛ لذا سیاست چین در قبال هند بازی با حاصل جمع صفر^۳ است.

۲-۲. مبانی نظری

فهم رفتار دولت‌ها و یا فراهم آوردن یک تئوری مناسب برای سیاست خارجی همچنان مهم‌ترین هدف دانش روابط بین‌الملل به‌شمار می‌آید (باتاچرجی، ۲۰۱۲). پژوهش حاضر جهت تبیین سیاست خارجی هند بر مفهوم و رویکرد موازنه قدرت تمرکز دارد. موازنه قدرت اساس نظریات

1. Xiaoyu Pu

2. Ketian Zhang

3. Zero-sum game

4. Bhattacharjee

رئالیستی روابط بین‌الملل را تشکیل می‌دهد. به اعتقاد «مورگنتا»^۱ موازنه قدرت وضعیتی است که در آن قدرت به شکل تقریباً برابر میان چند دولت توزیع شده باشد. «کنت والتز»^۲ نیز در کتاب نظریه سیاست بین‌الملل، بنیان‌های واقع‌گرایی ساختاری را بر نظریه موازنه قدرت بنا می‌کند. به اعتقاد والتز سیاست بین‌الملل در نظامی عمل می‌نماید که شاخص اصلی آن آنارشی بوده و هیچ قدرت فراملی در آن وجود ندارد؛ قدرت هدف نهایی کشورها محسوب می‌شود (والتز، ۱۳۹۷: ۸۵) به عبارت دیگر، در رویکرد واقع‌گرایی ساختاری، دولت‌ها در جستجوی قدرت هستند؛ زیرا این ساختار نظام بین‌الملل است که دولت‌ها را مجبور به جستجوی قدرت می‌کند. به بیان دیگر، نظامی که در آن هیچ قدرت فائده‌ای وجود ندارد اینکه دولت‌ها به یکدیگر حمله نکنند، تضمین شده نیست.

از نظر والتز در جریان رقابت برای بقا، رفتار دولت‌ها در میان بازیگران از موازنه قدرت تبعیت می‌کند. از منظر روابط بین‌الملل، کشورها به لحاظ کارکردی تفاوتی ندارند ولی از نظر توانایی‌ها و قابلیت‌ها تفاوت اساسی با یکدیگر دارند. این تفاوت در توانایی‌ها به انتخاب استراتژی‌های مختلف از سوی کشورها منجر می‌گردد. استراتژی قدرت‌های بزرگ و کوچک در این خصوص باهم متفاوت است. زمانی که یکی از قدرت‌های بزرگ با یک تهدید هژمونیک مواجه می‌شود این قدرت بزرگ با اتخاذ استراتژی موازنه قدرت به مقابله با آن بر خواهد خواست؛ درحالی‌که چنین امکانی برای کشورهای کوچک و ذره‌ای میسر نیست (والتز، ۱۳۹۷: ۱۲۶).

رفتار بازیگران در یک سیستم به چگونگی سازماندهی دولت‌های آن وابسته است. دو شکل عمده سازماندهی برای موضوعات سیاسی، «هیارشی»^۳ و «آنارشی»^۴ است. هیارشی، توصیف سازماندهی سیاست در درون دولت‌ها با انحصار در قانون‌گذاری و استفاده از قدرت است. آنارشی، توصیف سیاست به صورت جهانی است که میان دولت‌ها سازماندهی شده است. بنابراین در هیارشی «رفاه حداکثری»^۵ و در آنارشی جهانی «امنیت حداکثری»^۶ مدنظر است؛ زیرا بخاطر

1. Hans Morgenthau
2. Kenneth Neal Waltz
3. Hierarchy
4. Anarchy
5. Maximize Welfare
6. Maximize Security

فقدان مرکز قدرت، تقسیم کاری در بین دولت‌ها وجود ندارد و همه آن‌ها به دنبال امنیت هستند. وحشتناک‌ترین اتفاق برای دولت‌ها، عدم تلاش برای افزایش قدرت است؛ این افزایش قدرت همان چیزی است که والتز آن را «معمای امنیت»^۱ می‌نامد (میرشایمر و والتز، ۲۰۱۶: ۱۲۳).

بر اساس قاعده خودیاری، دولت‌ها برای بقای خود به هیچ‌وجه نمی‌توانند به ضمانت دولت‌های دیگر متکی باشند؛ از این‌رو، این سؤال مطرح می‌شود که با قدرت گرفتن یک قدرت رقیب و جاه‌طلبی‌های متعاقب آن، کشورها چه استراتژی‌ای باید در قبال آن به کار گیرند و چه نوع واکنشی داشته باشند؟ مکتب رئالیسم ساختاری در روابط بین‌الملل در پاسخ به این سؤال چاره کار را در ایجاد توازن درونی با استفاده از افزایش توانایی‌های داخلی کشورها و موازنه بیرونی از طریق ایجاد ائتلاف با سایر کشورها جهت جلوگیری از خیزش قدرت‌های رقیب دانسته تا به این طریق امنیت و بقای خود را تضمین نمایند.

در پژوهش حاضر با استفاده از رویکرد موازنه‌گرایی به بررسی رفتار کشور هند در قبال قدرت‌یابی چین می‌پردازیم. استدلال اصلی مقاله این است که هند هم‌زمان از موازنه درونی یعنی استفاده از ظرفیت‌های درونی با تقویت توان اقتصادی و نظامی و موازنه بیرونی یعنی همگرایی با آمریکا و متحدین آن در منطقه سعی کرده به مقابله با قدرت‌یابی چین بپردازد. این پژوهش در دو بخش تنظیم شده است؛ در بخش اول قدرت‌یابی چین و استراتژی کلان هند مورد بررسی قرار گرفته است. در بخش دوم نیز به ابعاد سیاست توازن‌گرایی هند در قبال قدرت‌یابی چین پرداخته می‌شود.

۳. روش‌شناسی تحقیق

در این پژوهش به توصیف و تجزیه و تحلیل رویکرد موازنه‌گرایانه هند در برابر قدرت‌یابی چین پرداخته می‌شود. بنابراین این پژوهش از لحاظ روش اجرا از نوع توصیفی-تحلیلی است. با توجه به موضوع مورد پژوهش، روش گردآوری داده‌ها و اطلاعات تحقیق، کتابخانه‌ای و اینترنتی است.

-
1. Security Dilemma
 2. Mearsheimer and Walt

۴. یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها

۴-۱. قدرت یابی چین و استراتژی کلان هند

۴-۱-۱. قدرت یابی چین

در سال ۲۰۱۸م. کشور چین، چهلمین سالگرد انتقال خود از یک اقتصاد برنامه‌ای به یک اقتصاد بازاری را جشن گرفت. عملکرد اقتصادی این کشور از آغاز این گذار در تاریخ بشریت یک معجزه بوده است. در سال ۱۹۷۸م. چین با تولید ناخالص داخلی سرانه ۱۵۶ دلار (یعنی کمتر از یک سوم میانگین سرانه کشورهای آفریقای جنوبی با ۴۹۰ دلار تولید ناخالص داخلی) یکی از فقیرترین کشورهای جهان بود. همانند سایر کشورهای فقیر ۸۲ درصد از جمعیت این کشور در مناطق روستایی زندگی می‌کردند و ۸۴ درصد زیر خط فقر بین‌المللی یعنی ۱.۲۵ دلار در روز، زندگی می‌کردند. همچنین چین دارای یک اقتصاد درون‌گرا بود و تجارت تنها ۹.۷ درصد از تولید ناخالص داخلی آن را تشکیل می‌داد. از آن نقطه به آرامی، چین به‌طور متوسط به رشد سالانه تولید ناخالص داخلی ۹.۴ درصد و نرخ رشد تجارت ۱۴.۸ درصد در دوره ۱۹۷۸-۲۰۱۸م. دست یافت (ایفولین، ۱۴۰۲: ۵۶).

در سال ۲۰۱۰م. چین با پیشی گرفتن از ژاپن به دومین اقتصاد بزرگ جهان تبدیل شد؛ و با جلو افتادن از آلمان به بزرگ‌ترین صادرکننده جهان. علاوه بر این چین با پیش افتادن از ایالات متحده در سال ۲۰۱۳م. به بزرگ‌ترین کشور تجاری جهان تبدیل شد. در سال ۲۰۱۴م. نیز این کشور مجدداً با جلو افتادن از ایالات متحده، بزرگ‌ترین اقتصاد جهان با برابری در قدرت خرید، تعیین شد. بیش از ۷۰۰ میلیون نفر در چین از فقر خارج شدند؛ در بیش از ۷۰ درصد از کاهش فقر جهانی در این دوره، چین سهمیم بوده است. علاوه بر این، چین تنها اقتصاد بازاری نوظهور در جهان است که از بحران مالی داخلی رنج نبرده است (کانور^۱، ۲۰۲۰: ۷).

تولید ناخالص داخلی^۲، یکی از شاخص‌های مهم جهت نشان دادن قدرت اقتصادی یک کشور است. تولید ناخالص داخلی چین در سال ۱۹۸۰م. حدود ۱۹۰ میلیارد دلار بوده؛ این رقم در سال ۲۰۱۴م. به بیش از ۱۰۰۰۰ میلیارد دلار افزایش پیدا کرده است. به عبارت دیگر

1. Konwer

2. Gross Domestic product

در بازه ۳۵ سال، تولید ناخالص داخلی چین حدود ۵۵ برابر گردیده است. همچنین تولید ناخالص داخلی این کشور در سال ۲۰۱۶م. حدود ۱۱ تریلیون دلار بر اساس ارزش اسمی دلار و ۱۸/۶۳۰ تریلیون دلار بر اساس قدرت برابری خرید بوده است (پارپا^۱، ۲۰۲۰: ۲۴). در سال ۲۰۱۹م. تولید ناخالص داخلی سرانه این کشور به ۱۰،۴۰۰ دلار رسید؛ به احتمال زیاد چین از مرز ۱۲،۷۰۰ دلار در سال ۲۰۲۵م. عبور می‌کند و به کشوری با درآمد بالا تبدیل می‌شود (پل^۲، ۲۰۱۹: ۵۱).

علی‌رغم تحولات اقتصادی هند، امروزه رشد اقتصاد چین پنج برابر هند است و هزینه‌های نظامی آن حداقل چهار برابر همسایه جنوبی آن است. چین هم‌زمان با صنعتی‌شدن سریع، در نوسازی نظامی نیز گام‌های بزرگی برداشته و اکنون قادر است بیشتر سخت‌افزارهای نظامی خود را در داخل کشور تولید کند؛ درحالی‌که هند هنوز به واردات و همکاری تکنولوژیک با سازندگان خارجی اسلحه متکی است (بهرامی‌مقدم، ۱۳۹۹: ۱۷۸). عدم تقارن قدرت اقتصادی و نظامی فزاینده بین دو کشور، به چین برای اعمال نفوذ بیشتر در همسایگی هند از طریق افزایش کمک‌های اقتصادی به کشورهای جنوب آسیا تحت ابتکار «کمربند و جاده»^۳ جرئت داده است. این کشور به‌طور قابل‌توجهی انواع مختلف بودجه را به پاکستان، بنگلادش، نپال و کشورهای جزیره‌ای اقیانوس هند نظیر سریلانکا و مالدیو در دهه گذشته افزایش داده است. علاوه‌بر این، چین متعهد شده بیش از ۵۰ میلیارد دلار در کریدور اقتصادی چین و پاکستان^۴ سرمایه‌گذاری نماید (بهبودی‌نژاد و تقوی‌نژاد، ۱۴۰۰: ۱۵۶). چین اکنون بزرگ‌ترین شریک تجاری و سرمایه‌گذار خارجی پاکستان است. این کشور در حال ساخت پروژه‌های زیرساخت جاده، راه‌آهن، بندر و نیروگاه در پاکستان به‌عنوان بخشی از CPEC است.

1. Parepa

2. Paul

3. Belt and Road innovation

4. China-Pakistan Economic Corridor (CPEC)

از سوی دیگر، هند یکی از شدیدترین منتقدان ابتکار «کمربند و جاده»^۱ بوده است. اعتراض هند به BRI عمدتاً بر روی CPEC متمرکز شده که از ناحیه گیلگیت-بالتستان^۲ کشمیر می‌گذرد، جایی که چین در حال توسعه و ارتقا بزرگراه «قراقرام»^۳ است که در دهه ۱۹۷۰ ساخته بود و ارتباط جاده‌ای بین دو کشور را فراهم می‌کند (پارپا، ۲۰۲۰: ۳۱). بنابراین از دیدگاه هند، تلاش‌های چین برای افزایش نفوذ ژئواکونومیک خود در جنوب آسیا و اقیانوس هند، یک تهدید ژئوپلیتیکی تلقی می‌شود (قدوس^۴، ۲۰۱۸: ۷۰).

یکی از رقابت‌های چین و هند در حوزه دریاها به این مسئله برمی‌گردد که در جولای ۱۹۷۹م. «دنگ شیائو پینگ» در نشست کمیته عالی حزب، مفهوم جدید «استراتژی دفاع فعال از دریاهای نزدیک چین» را مطرح کرد؛ بر اساس این مفهوم چین می‌بایست قادر به دفاع مؤثر از قلمروهای دریایی در ورای عمق ۳۰۰ کیلومتری در آب‌های مجاور باشد. تأکید بر این استراتژی به‌منزله گسترش بیشتر قابلیت‌ها و تجهیزات نظامی دریایی چین است؛ بر اساس این استراتژی زنجیره‌ای از جزایر دریایی چین از جزایر کوریل ریوکیای تایوان تا جزایر مجاور برونی و فیلیپین و دریای زرد، دریای شرقی چین و دریای جنوبی چین، حوزه‌های دفاع از دریاهای نزدیک این کشور اعلام گردید (اسکوبل^۵، ۲۰۲۰: ۳) لذا از اوایل ۱۹۹۰م. نسلی از انواع سلاح‌های پیشرفته رزمی وارد نیروی دریایی چین شد (لارسن^۶، ۲۰۱۹: ۴۸). درواقع رشد اقتصادی و تقویت توجه به علم و فن‌آوری در چین به گسترش استراتژی و قابلیت‌های دفاعی از دریاها ترجمه می‌شود.

چین استقرار نیروی دریایی خود را در اقیانوس هند به‌عنوان بخشی از مشارکت خود در تلاش‌های بین‌المللی ضد دزدی دریایی با مجوز شورای امنیت سازمان ملل آغاز کرد (هال^۷، ۲۰۲۰: ۲۹). این کشور برای نخستین‌بار در سال ۲۰۱۷م. با ساخت اولین پایگاه نظامی در خارج از کشور خود در جیبوتی، حضور دائمی خود را در منطقه ایجاد و تثبیت

-
1. BRI
 2. Gilgit-Baltistan
 3. Karakoram Highway
 4. Qaddos
 5. Scobell
 6. Larsen
 7. Hall

نمود. پایگاه جیپوتی که در ابتدا به‌عنوان یک مرکز لجستیکی برای پشتیبانی از عملیات ضد دزدی دریایی ارتش آزادی‌بخش خلق شناخته می‌شد، به یک مرکز نظامی تمام‌عیار با حضور تمام شاخه‌های ارتش چین تبدیل شد. این کشور دارای یک مرکز هلیکوپتر بزرگ و محل اقامت برای ۱۰۰۰۰ پرسنل نظامی است؛ اگرچه گمان می‌رود کمتر از ۲۰۰۰ پرسنل در این پایگاه مستقر باشند. به باور مقامات ارشد نظامی آمریکا، یک اسکله جدید ۱۲۰۰ فوتی که توسط چین در جیپوتی ساخته شده، قادر به پشتیبانی از ناوهای هواپیمابر جدید چین و سایر کشتی‌های جنگی بزرگ است (هو و منگ^۱، ۲۰۲۰: ۱۵۹).

۲-۱-۴. استراتژی کلان هند^۲

بنا بر اعتقاد محققان سیاست خارجی هند، این کشور در سیاست خارجی خود به دنبال یک استراتژی بزرگ جهت دستیابی به استقلال و منافع ملی است. اهداف هند از این استراتژی بزرگ عبارت‌اند از: صلح جهانی برای رفاه بشر و ازجمله مردم خود؛ پذیرفتن حق توسعه جهانی مطابق با استانداردهای جهانی صنعتی‌شده (برنز^۳، ۲۰۱۰). در این فرمول سه عنصر وجود دارد:

❖ اول؛ صلح جهانی یا حداقل صلح برای هند،

❖ دوم؛ توسعه اقتصادی از طریق صنعتی‌شدن،

❖ سوم؛ دستیابی هند به موقعیت مناسب در میان قدرت‌های بزرگ.

در نوامبر ۲۰۱۹م. «جایشکنار» وزیر امور خارجه هند، اولویت‌هایی را مطرح کرد که در راستای سه عنصر یادشده در این پژوهش است؛ «رشد بیشتر در داخل، صلح در مرزها جهت حفاظت مردمانمان و افزایش نفوذ هند در خارج از مرزها» (موکرجی^۴، ۲۰۲۰: ۲). لذا اهداف کلان استراتژی هند را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

❖ توسعه توانایی‌های قدرت سخت هم‌زمان با توجه به تهدیدات منطقه‌ای؛

1. Hu and Meng
2. Grand Strategy
3. Burns
4. Mukherjee

❖ تلاش برای دستیابی به موقعیت قدرت بزرگ در سطح نظام بین‌الملل.

از نظر کشور هند، آمریکا برای این کشور در این حوزه‌ها نقش اساسی ایفا می‌کند. در سطح داخلی هدف هند ادامه بهبود رشد اقتصادی و افزایش درآمد ملی برای بهبود وضع مردم این کشور است.

همچنین هند به یک قدرت بزرگ تجاری و شریک مهم اقتصادی برای شماری از دولت‌های توسعه‌یافته و در حال توسعه تبدیل شده است. گرچه اقتصاد هند در مقایسه با اقتصاد چین کوچک‌تر است؛ اما نرخ رشد اقتصادی این کشور نسبت به دهه‌های پیش از ۱۹۹۰م. موفقیت‌آمیز بوده است. از سال ۲۰۰۴ الی ۲۰۱۳م. متوسط نرخ رشد اقتصادی هند ۷ درصد بود، بحران مالی سال ۲۰۰۸م. گرچه اقتصادهای توسعه‌یافته و نوظهور را نیز تحت تأثیر قرار داد اما در مقایسه با دیگر اقتصادها، تأثیر اندکی بر هند گذاشت.

هند به مثابه یک اقتصاد در حال ظهور با طبقه متوسطی که در حال رشد و گسترش بیشتر است، توجه اقتصادهای توسعه‌یافته برای ورود به بازار چند صد میلیونی این کشور را جلب کرده است. اگر رشد اقتصادی هند با چشم‌انداز کنونی‌اش ادامه داشته باشد، این کشور تا سال ۲۰۳۰م. با حدود ۳۰ تریلیون تولید ناخالص داخلی سالیانه، سومین اقتصاد بزرگ جهان خواهد بود. با توجه به اعلامیه‌های انتخاباتی سال ۲۰۱۴م. حزب «بهاراتیا جاناتا» دستیابی به این هدف مستلزم ایجاد زیرساخت‌های جدید مانند راه‌آهن، جاده‌ها، شبکه‌های مواصلاتی، شبکه‌های برق و آبیاری، بهبود بهداشت عمومی و بهبود در وضعیت آموزش‌های عمومی است. نخبگان هندی اعتقاد دارند که بدون تغییرات حیاتی در جبهه داخلی که بتواند توسعه پایدار و صنعتی‌شدن هند را تسهیل کند، توانایی این کشور برای ایجاد امنیت در حد نیمه‌تمام باقی خواهد ماند (میستری^۱، ۲۰۱۶). از طرف دیگر، دستیابی به اهداف اقتصادی در داخل نیازمند مشارکت فعال این کشور در اقتصاد بین‌الملل و ورود در حوزه تجارت و جذب سرمایه‌گذاری خارجی است، این امر مهم از طریق تعامل با قدرت‌های بزرگ از جمله آمریکا و متحدین آن در منطقه میسر می‌شود. به عنوان نمونه سرمایه‌گذاری آمریکا در هند از ۱۶۵ میلیون دلار در سال ۱۹۹۱م. به ۳.۵ میلیارد دلار در

سال ۲۰۱۸م. افزایش پیدا کرده و تجارت دوجانبه در این مقطع زمانی از ۵ میلیارد دلار به ۸۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹م. رسیده است (منان^۱، ۲۰۲۰: ۲۱).

۴-۲. سیاست توازن‌گرایی هند در برابر چین

بر اساس نظریات روابط بین‌الملل عناصر تشکیل‌دهنده موازنه، دو جزء دارد: موازنه درونی با ساخت توانایی‌های نظامی و اقتصادی هند در داخل شکل می‌گیرد و موازنه بیرونی با شراکت و همکاری با دیگر دولت‌ها به‌دست می‌آید. هند هم‌زمان هر دو سیاست (موازنه درونی و موازنه بیرونی) را برای مقابله با چین اتخاذ کرده است. این کشور سیاست موازنه با چین را به‌طور نرم و متعادل^۲ و نه در سطح بالا^۳ دنبال کرده است. در این پژوهش به ابعاد سیاست توازن‌گرایی هند می‌پردازیم.

۴-۲-۱. موازنه درونی هند

موازنه درونی هند دو بعد دارد. در بعد اول این کشور به دنبال تقویت بنیان‌های اقتصادی است. هند در سال ۲۰۲۲م. با پشت‌سر گذاشتن انگلستان به پنجمین اقتصاد بزرگ دنیا تبدیل شد. همچنین این کشور یکی از سریع‌ترین اقتصادهای بزرگ در حال رشد است که در سال ۲۰۲۲م. رشد ۶.۸ درصدی و در سال ۲۰۲۳م. رشد ۵.۹ درصدی را تجربه کرده است. خدمات و به‌ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات و اقتصاد دیجیتال بخش اصلی اقتصاد هند را تشکیل می‌دهند. کشاورزی همچنان بزرگ‌ترین بخش تأمین‌کننده مشاغل در هند است؛ اما سهم آن از تولید ناخالص داخلی کاهش یافته زیرا اقتصاد هند متنوع شده و دولت هند به دنبال تقویت بخش تولید و ایجاد شغل و حمایت از خوداتکایی است. از این‌رو در بودجه سال ۲۰۲۴م. تمرکز عمده‌ای بر زیرساخت‌های فیزیکی و دیجیتالی دارد. پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۲۰۲۵م. هند از چین به‌عنوان پرجمعیت‌ترین کشور جهان پیشی بگیرد (چاودری و ری، ۲۰۲۴: ۱۵).

1. Menon

2. Moderate

3. Highe

4. Chaudhury and Ray

از سال ۲۰۰۰م. سیاست خارجی هند محوریت را بر منافع ملی خود قرار داد و منافع ملی از عوامل شکل‌دهنده سیاست خارجی هند و مقدم بر هر امر دیگری قرار گرفت؛ در این راستا این کشور ضمن پذیرش ارزش‌های لیبرالی تلاش کرد صرفاً به منافع ملی خود بیندیشد. هند در این دوره ضمن کم کردن نگرش‌های ضد غربی در سیاست خارجی خود به دنبال تعاملات باثبات با اقتصاد جهانی و جذب منابع و سرمایه‌گذاری خارجی بوده است (چگنی‌زاده و رضوی، ۱۴۰۱: ۲۱)

سیاستمداران هند بر این باور هستند که تداوم سیاست‌های ایدئولوژیک این کشور در زمان جنگ سرد ضربات جبران‌ناپذیری بر پیکره اقتصاد و جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی هند وارد کرده است. در این دوره در سیاست خارجی هند تفکر و مکتب نئولیبرال حاکم گردید (منسینگ^۱، ۲۰۰۶: ۲)؛ یعنی گسترش بازار آزاد، تأکید بر توسعه اقتصادی کشور و نیز استفاده از ظرفیت‌ها و توانایی‌های اقتصادی آمریکا در اولویت قرار گرفت.

بر این اساس، صعود هند به یکی از اقتصادهای بزرگ در حال رشد در یک دهه گذشته بسیار سریع بوده است. تولید ناخالص داخلی هند از ۱.۲۴ تریلیون دلار در سال ۲۰۰۷م. به ۲.۵۹ تریلیون دلار در سال ۲۰۲۰م. افزایش یافته است. از نظر شرایط برابری قدرت خرید^۲، هند در حال حاضر سومین اقتصاد بزرگ جهان است. دستورکار قوی هند جهت اصلاحات اقتصادی، اجرای مالیات بر کالاها و خدمات و آزادسازی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، صعود این کشور به نوک قله اقتصاد جهانی را تسهیل کرده است. بر این اساس، هند با رشد ۹.۹ درصدی در سال ۲۰۲۱م. و ۸.۲ درصدی در سال ۲۰۲۲م. در میان سریع‌ترین اقتصادهای بزرگ جهان قرار دارد. هند در سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۹م. جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به ارزش ۲۲۱ میلیارد دلار دریافت کرده؛ تنها در سال ۲۰۱۹م. این کشور شاهد سرمایه‌گذاری ۵۱ میلیارد دلار بوده است (هانادا^۳، ۲۰۲۴). داده‌های آنکتاد، جهش شدید ۲۰ درصدی در سال را ثبت کرده است. سهم هند در جذب

1. Mansingh

2. Purchasing power parity (PPP)

3. Hanada

سرمایه‌گذاری خارجی جهانی در سال ۲۰۱۹م. به ۳.۳ درصد در مقایسه با ۲.۸ درصد نسبت به سال قبل بهبود یافت و در رتبه‌بندی جهانی سه پله صعود کرده است. در دومین بعد، هند به غیر از خیزش در حوزه اقتصادی نیروی نظامی خود را در بخش شمال شرقی مرز با چین افزایش داده و با ایجاد هفت پایگاه زمینی و ساخت جاده در مرز تا سال ۲۰۱۵م. این بخش را تحکیم کرده است. همچنین در حوزه هلیکوپترهای جنگی MI-17 و جت‌های جنگی SU-30 و موشک‌های براهموس به‌طور فعالی وارد عمل گردیده است. هند از سال ۲۰۰۱م. سرمایه‌گذاری مستقیم در بخش دفاعی را از ۲۶ درصد به ۴۹ درصد افزایش داده است. همچنین این کشور خرید تسلیحاتی خود را به ۱۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۱م. افزایش داده است؛ رقمی که در ابتدای سال‌های ۱۹۹۰ حدود ۲۰۰ میلیون دلار بوده است (برون^۱، ۲۰۱۷).

علاوه‌بر این، هند کشتی‌های نیروی دریایی خود را گسترش داده که قابلیت‌هایی برای مقابله با چین دارد. نیروی دریایی این کشور از سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۰م. ۱۵ ناوشکن و ناو محافظ به‌دست آورده و ساخت ۱۵ کشتی دیگر از میانه سال‌های ۲۰۱۰م. را در دستور کار قرار داده است. هند در سال ۲۰۱۴م. موفق به ساخت اولین ناوهواپیمابر و در سال ۲۰۱۸م. دومین مورد شد (هانادا، ۲۰۲۴). گسترش نیروی دریایی هند نه‌فقط در مقابله با چین بلکه برای حفظ این کشور در اقیانوس هند و امنیت تجارت و انتقال انرژی در اقیانوس هند است.

هند در جهت تقویت بنیه دفاعی خود، توافقنامه سازگاری و امنیت ارتباطات را در سال ۲۰۱۸م. با آمریکا جهت خرید فناوری پیشرفته امضاء کرد. این موافقت‌نامه راه را جهت انتقال تجهیزات امنیتی و ارتباطی از آمریکا به هند تسهیل نموده است. علاوه‌بر این، توافقنامه مبادله و همکاری اساسی در سال ۲۰۲۰م. بین آمریکا و هند در جهت دستیابی به اطلاعات جغرافیایی آمریکا و با هدف افزایش دقت سیستم‌ها و سلاح‌های خودکار مانند موشک‌ها و پهپادهای مسلح میان آمریکا و هند به امضاء رسید (جفری^۲، ۲۰۲۱). همچنین

1. Brown

2. Jeffrey

خرید بزرگ ارتش هند از ایالات متحده از سال ۲۰۱۸م. به بعد شامل بالگردهای چندمنظوره MH-۶۰ Seahawk، تفنگ‌های Sig Sauer و هویترهای فوق سبک M 777 است. مذاکرات برای ساخت موتورهای جت F-414 GE در هند برای جنگنده‌های 2LCA MK و تهیه ۳۱ پهپاد B9- MQ با استقامت طولانی (HALE) و تحویل موتورهای 404 GE-F برای LCA Tejas Mark-A1 در حال انجام است (سعیدالدین، ۲۰۲۱: ۲).

همچنین هند بازدارندگی هسته‌ای را در مقابله با چین توسعه داده است. این کشور در دهه ۲۰۰۰م.، موشک‌های زیادی نداشت که بتواند شهرهای عمده چین را مورد حمله قرار دهد اما در سال ۲۰۰۶م. به توانایی‌هایی دست یافت که می‌توانست موشک‌هایی با برد ۳۰۰۰ کیلومتر را مورد آزمایش قرار دهد؛ در سال ۲۰۱۰م. موشک‌هایی با برد ۴۰۰۰ کیلومتر و از سال ۲۰۱۵م. با برد ۵۰۰۰ کیلومتر را مورد آزمایش قرار داده است (چاودری و ری، ۲۰۱۷: ۱۳).

۲-۲-۴. موازنه بیرونی هند

کشور هند در چارچوب موازنه بیرونی، تعاملات امنیتی و دفاعی خود را با دولت‌های آسیا-پاسفیک و ایالات متحده در آسیا افزایش داده است. این تعاملات، فشارهای نظامی علیه چین را در مقیاس بزرگ تسهیل کرده است. موازنه خارجی و بیرونی هند علیه چین در قالب روابط هند با آمریکا و نیز گسترش روابط هند با متحدین آمریکا در منطقه جنوب و جنوب شرق آسیا رخ داده است؛ این موضوع در قسمت زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۲-۴-۱. گسترش روابط هند با آمریکا

دونالد ترامپ در آگوست ۲۰۱۷م. هند را یک شریک کلیدی مطمئن و قابل‌اعتماد امنیتی و اقتصادی آمریکا خطاب کرد. ترامپ اذعان داشت که همکاری استراتژیک آمریکا با هند بخش مهمی از استراتژی آمریکا در جنوب آسیاست و این کشور نقش مهمی در تعادل معادلات ژئوپلیتیک در جنوب آسیا دارد.

در دوره ترامپ ضرورت همکاری هند و آمریکا حیاتی گردید. دو عامل در این موضوع مؤثر بودند:

- ❖ اول؛ آمریکا به دنبال مهار چین بود و هند را عامل مهمی در این راه می‌دانست؛
- ❖ دوم؛ هند و آمریکا در راستای مقابله با بنیادگرایی اسلامی در جنوب آسیا اهداف مشترک داشتند.

بر این اساس هند و آمریکا همکاری‌های دفاعی خود را در سال ۲۰۱۸م. به صورت نمادین گسترش دادند. آمریکا در سال ۲۰۱۸م. نام فرماندهی اقیانوس آرام^۱ را به فرماندهی هند و اقیانوس^۲ تغییر داد. در همان سال ترامپ تصمیم گرفت ۲۲ هواپیمای بدون سرنشین گارد دریایی را در دیدار نارندا مودی از آمریکا، به کشور هند بفروشد. این هواپیماهای بدون سرنشین نظارتی، حیثیت دریایی هند را تقویت نمود؛ هند، اولین کشور غیر عضو ناتو بود که این هواپیماها را دریافت می‌کرد (وی، ۲۰۲۲).

در سپتامبر ۲۰۱۸م. هند و آمریکا اولین گفتگوهای ۲+۲ خود را برگزار کرده و توافقنامه سازگاری و امنیت ارتباطات را امضا نمودند. در آگوست ۲۰۱۸م. دولت ترامپ به هند وضعیت STA-1 (مجوز تجارت استراتژیک)^۴ را اعطا نمود. بر اساس این مجوز، هند به تکنولوژی ویژه در عرصه دفاعی دسترسی پیدا می‌کرد. همچنین آمریکا در این زمان با محکوم کردن پاکستان به طور رسمی به دلیل حمایت پنهان خود از گروه‌های تروریستی در هند و افغانستان گام بسیار مهمی در جهت تقویت روابط دو کشور برداشت (رائو، ۲۰۱۹: ۲۸). از نظر ترامپ، هند به عنوان یکی از رقبای اصلی چین در آسیا با داشتن مؤلفه‌های قدرت از جمله حضور در جمع پنج قدرت برتر اقتصادی دنیا، وسعت سرزمین، جمعیت بالا و دارا بودن اقتصادی شکوفا و مرزهای مشترک با چین، می‌تواند در استراتژی احاله مسئولیت ترامپ به نقش‌آفرینی بپردازد.

-
1. Command the Pacific
 2. Indo pacific Command
 3. Wei
 4. Strategic trade authorization
 5. Rao

دولت بایدن نیز روابط ایالات متحده با هند را یکی از اثرگذارترین روابط در قرن ۲۱ خطاب نمود. در فوریه ۲۰۲۲م. استراتژی هند-اقیانوس آرام که ۱۰ خط عمل مرکزی داشت، ارائه گردید؛ هدف آن حمایت از پیشرفت مستمر هند و قدرت پیشروی در منطقه بود. در این استراتژی از هند به عنوان «شریک همفکر»^۱ نام برده شده است (وی، ۲۰۲۲). این استراتژی به دنبال حفظ مزیت رقابتی هند با شبکه‌ای قوی، انعطاف‌پذیر و تقویت‌کننده در برابر قدرت‌یابی چین است. در درون این استراتژی گروه جدید کوچکی متشکل از آمریکا، هند، اسرائیل و امارات متحده عربی شکل خواهد گرفت. بایدن با این استراتژی به اولویت گسترش همکاری با شرکای کلیدی منطقه‌ای اشاره نمود و اولین اجلاس سران را در سطح چهارجانبه برگزار کرد (جی.ای.سی،^۲ ۲۰۲۲).

وزرای خارجه کواد در مارس ۲۰۲۳م. بیانیه‌ای را صادر کردند که با هرگونه اقدام یکجانبه‌گرایانه که به دنبال تغییر در نظم فعلی یا افزایش تنش در منطقه و یا در دریاهای چین جنوبی و شرقی باشد، مخالف‌اند. این انتقادات به‌طور ضمنی به زبان هند اعلان گردید و به چین جهت عدم دشمنی با این کشور، پیام فرستاد. هر چهار رهبر کواد در ماه می ۲۰۲۳م. در ژاپن ملاقات کردند و ده زمینه مهم برای همکاری هر چهار کشور شناسایی نمودند. این چهار کشور یک «بیانیه چشم‌انداز»^۳ صادر کرده که در آن بر چهار اصل زیر تأکید شد:

❖ تمرکز بر رفاه؛

❖ ثبات در هند و اقیانوس آرام مطابق با قوانین بین‌المللی،

❖ احترام به مرکزیت مؤسسات منطقه‌ای؛

❖ دستورکاری برای ارائه ارزش اجتماعی و اقتصادی (هانادا، ۲۰۲۴).

در ژانویه ۲۰۲۳م. ایالات متحده و هند رسماً روابط دوجانبه نوینی را با «ابتکار در فناوری نوین و حیاتی»^۴ برای تقویت همکاری‌های دوجانبه آغاز کردند که در زمینه‌های

1. like minded partner

2. GAC

3. Vision Statement

4. Initiative on Critical and Emerging Technology (ICET)

تولیدات دفاعی، محاسبات کوانتومی، زنجیره‌های تأمین نیمه‌هادی، فضا و سایر به همکاری مشترک می‌پردازند. نگرانی‌های متقابل هر دو کشور در مورد نفوذ فزاینده چین و اقدامات آن زمینه‌های همکاری دو کشور را تسریع می‌نماید (هانادا، ۲۰۲۴). همچنین همکاری‌های هند و آمریکا در قالب مبارزه با تروریسم و به اشتراک‌گذاری اطلاعات از طریق کارگروه‌های مشترک از سال ۲۰۲۲م. تقویت شده است. واشنگتن و دهلی‌نو به‌طور رسمی تشریک‌مساعی در مسائل امنیتی و استراتژیک در آسیا-پاسیفیک را امضاء کردند. سیاست «اقدام در شرق»^۱ هند و همکاری با آمریکا برای موازنه مجدد در آسیا و فراهم نمودن فرصت‌هایی برای هند است (رائو، ۲۰۱۹: ۳۶). این کشور با استفاده از حضور آمریکا به دنبال ثبات بخشی در آسیا پاسیفیک است. سیاست اقدام در شرق هند دنباله همان سیاست «نگاه به شرق»^۲ این کشور است که از سال ۱۹۹۰م. آن را پیگیری کرده است.

۲-۲-۴. گسترش روابط هند با متحدین آمریکا

علاوه‌بر گسترش روابط هند با ایالات متحده آمریکا جهت توازن‌گرایی در مقابله با قدرت‌یابی چین، این کشور تعاملات دفاعی دوجانبه خود را با برخی از کشورهایی که در اطراف چین حضور دارند و به‌نوعی متحد آمریکا در منطقه محسوب می‌شوند مانند ژاپن، استرالیا، سنگاپور، ویتنام و کره جنوبی گسترش داده است.

روابط هند و استرالیا را باید در چارچوب چالش‌برانگیز رقابت ایالات متحده و چین که ناشی از ظهور چین است، توصیف و تبیین کرد. روابط این دو کشور در طول دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰م. به دلیل دیدگاه‌ها، علایق و ایدئولوژی‌های متفاوت «جواهر لعل نهرو» و «رابرت منزیس» رو به کاهش بود. استرالیا در ایجاد اتحاد امنیتی با ایالات متحده ثابت‌قدم بود و به رژیم‌های امنیتی مانند «آنزوس»^۳ و «سیتو»^۴ وابسته بود (ساندرامورتی، ۲۰۲۰: ۲۰۲۰).

1. Act East Policy
2. Look East
3. Anzus
4. Seato
5. Sundaramurthy

(۱۷۳). در همین حال، هند سیاست عدم تعهد، دفاع از تمامیت ارضی کشور و مبارزه با نفوذ قدرت‌های بزرگ در امور منطقه را دنبال می‌کرد. علاوه بر مسائل زیر یافتن صدای مشترک برای دو کشور را دشوار کرده بود:

- ❖ بدبینی هند به استرالیا در مورد مسئله کشمیر؛
- ❖ مسائل قومیتی؛
- ❖ عدم حمایت متقابل در کنفرانس سازمان ملل در سال ۱۹۶۰م. (میشرا، ۲۰۱۲: ۶۵۹).

روابط هند و استرالیا به تدریج در جهت مثبت تغییر کرد؛ این تغییر ابتدا در بخش اقتصادی با ابتکارات جدیدی مانند شورای استرالیا-هند (۱۹۹۲)، چشم‌انداز جدید برای هند-استرالیا (۱۹۹۶) با هدف تقویت روابط بین دو کشور رخ داد. از سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۰۹م. هند به دهمین شریک تجاری بزرگ استرالیا و پنجمین بازار صادراتی این کشور تبدیل شد. انسجام اقتصادی، روابط امنیتی دو کشور را تقویت کرد.

از سال ۲۰۰۸م. استرالیا و هند جلسات امنیتی و گفتگوها در سطح بالا را برگزار کردند؛ این دو کشور چارچوب‌های گفت‌وگوی وزیران برای پیشبرد برنامه‌های دوجانبه را ایجاد نمودند. با این حال، با توجه به ظهور چین و تشدید رقابت آمریکا و چین، هند و استرالیا از نظر منافع فوری و استراتژیک اشتراکاتی دارند. در ژوئن ۲۰۲۰م. این دو کشور روابط خود را به یک مشارکت استراتژیک جامع ارتقا دادند (دانگ هیپ^۱، ۲۰۲۲: ۱۲) بنابراین فرصت‌هایی برای تقویت روابط دوجانبه ایجاد کردند و تغییرات مثبتی در روابط هند و استرالیا ایجاد گردید. در این مسیر سه عامل اصلی نقش داشتند؛ این عوامل عبارت‌اند از:

- ❖ تشدید رقابت آمریکا و چین؛
- ❖ ظهور چین و تهدید منافع ملی هند و استرالیا؛
- ❖ اشتراکات در سیاست خارجی.

گسترش روابط هند و ژاپن در مقاله حاضر در چارچوب ظهور و قدرت‌یابی چین و اتخاذ سیاست موازنه‌گرایی هند قابل بررسی است. مردم ژاپن به دلایل متعددی با هند قرابت دارند؛ یکی از این دلایل تاریخ آن به‌عنوان مهد بودیسم است. بر اساس این قرابت، روابط ژاپن و هند در طول دوره میجی و پس از آن به‌طور پیوسته نزدیک‌تر و قوی‌تر شد. ژاپن به‌طور رسمی بر اساس اعلامیه مشترک همکاری‌های امنیتی با هند در سال ۲۰۰۸م. وارد تعاملات خود با این کشور گردید؛ این تعاملات شامل ملاقات وزرای خارجه و دفاعی و مذاکرات در سطح وزیران بود که دو طرف در خصوص همکاری برای حفظ خطوط دریایی، کاهش بحران‌ها و حفظ صلح مذاکره کردند. هند و ژاپن در خصوص امنیت سایبری وارد گفت‌وگوهایی شدند و تمرینات دریایی مشترک خود را از سال ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳م. برگزار کردند. همچنین، تمرینات دریایی مشترک چندجانبه‌ای را با ژاپن و آمریکا آغاز کرد. علاوه بر این، تمرینات حفاظت از ساحل که از هر کشور یک الی دو کشتی حضور دارد را از سال ۲۰۰۰م. شروع نمودند.

هند و ژاپن مذاکراتی را در خصوص فروش تسلیحات به هند به میزان یک میلیارد و ششصد میلیون دلار در سال انجام دادند. در سال ۲۰۱۴م. مقامات امنیت ملی ژاپن و هند در طول دیدار نخست‌وزیر مودی از ژاپن مذاکراتی را در خصوص ارتقا امنیت دو کشور داشتند؛ در سال‌های بعد نیز نخست‌وزیر آبه از هند دیدار نمود و دو طرف اعلام کردند که ژاپن به‌طور منظم در تمرینات دریایی مالابار شرکت خواهد کرد. همچنین دو طرف بر آزادی دریانوردی در اقیانوس‌ها تأکید داشتند. علاوه بر این، هند، ژاپن و آمریکا گفت‌وگوهای سه‌جانبه امنیتی خود را از سال ۲۰۱۵م. به سطح وزرا ارتقا دادند.

به‌طور کلی دو عامل در گسترش روابط هند و ژاپن در دوره پس از جنگ سرد مؤثر بودند:

(۱) اولین عامل پیوندهای اقتصادی بین ژاپن و هند بود. دهه ۲۰۰۰م. و پس از آن بود که دو کشور به‌وضوح روابط دوجانبه را بهبود بخشیدند. از یک دیدگاه لیبرالی، روابط اقتصادی دوجانبه آن‌ها اولین نیروی محرکه این توسعه بود. اقتصاد هند با پشتوانه

سیاست‌های آزادسازی که از سال ۱۹۹۱م. اجرا شده بود، دستاوردهای ثابتی را نشان داد و در نهایت به میانگین رشد سالانه ۷.۴ درصدی در دهه اول قرن بیست‌ویکم دست یافت (تران^۱، ۲۰۲۱: ۴).

در سال ۱۹۹۳م. هند سیاست نگاه به شرق خود را معرفی کرد؛ و بر این اساس شروع به ایجاد روابط اقتصادی قوی‌تر با کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا کرد. در مقابل، ژاپن در اوایل دهه ۲۰۰۰، خود را با ضرورت جلوگیری از برخی «خطرات چین»^۲ مواجه کرد. به‌طور خاص، تا سال ۲۰۰۴م. مقیاس تجارت دوجانبه بین ژاپن و چین به ۲۲ تریلیون ین رسیده بود که از میزان ۲۰ تریلیون ین تجارت بین ژاپن و ایالات متحده فزاینده‌تر رفت؛ بنابراین چین به بزرگ‌ترین شریک تجاری ژاپن تبدیل شد. با این حال، در همین دوره یک سری تظاهرات و شورش‌های ضد ژاپنی در مقیاس بزرگ در سراسر چین رخ داد. به‌صورت یک نتیجه، هند به‌عنوان یک بازار جدید برای ژاپن ایدئال ظاهر شد (مایفون^۳، ۲۰۱۷). در سال ۲۰۰۳م. هند، ژاپن را به‌عنوان بزرگ‌ترین دریافت‌کننده وام ین جایگزین چین کرد. کمک‌های رسمی توسعه^۴ به‌عنوان یک «اتصال» برای تقویت روابط دو کشور عمل کرد.

۲) دومین عاملی که باعث تقویت روابط نزدیک بین ژاپن و هند گردید، چین است. برای درک بهتر این موضوع، چین از دهه ۲۰۰۰ به یک قدرت اقتصادی و نظامی بزرگ تبدیل شده و یک سیاست خارجی قاطعانه را دنبال می‌کند. این روندها باعث تشویق روابط نزدیک‌تر ژاپن و هند شد که به‌نوبه خود هند و اقیانوس آرام به‌عنوان یک منطقه ژئوپلیتیکی تقویت شدند.

هند و سنگاپور نیز گفتگوهای سیاسی دفاعی سالیانه خود را از سال ۲۰۰۳م. شروع کردند (شولر و پو^۵، ۲۰۱۱: ۴۶). هند در این گفت‌وگوها تسلیحات و آموزش نیروی هوایی سنگاپور در خود هند را در دستور کار قرار داد. همچنین دو کشور نیروهای نظامی مشترکی

1. Tran

2. China Risks

3. Mifune

4. ODA

5. Schweller and Pu

را ساماندهی کرده و تمرینات هوایی خود را در هند آغاز نموده‌اند؛ این دو کشور در سال ۲۰۱۳م. تمرینات نیروی دریایی مشترکی را اجرا کردند.

هند و ویتنام نیز در سال ۲۰۰۰م. موافقت‌نامه‌های همکاری‌های دفاعی را امضا نمودند، بر اساس آن‌ها هند کشتی‌های جنگی و هواپیماهای جنگی عصر شوروی ویتنام را سرویس می‌نماید. به عبارتی دیگر با کمک هند، ویتنام توانسته نیروی دریایی خود را راه‌اندازی نماید. علاوه بر این، نیروی دریای هند تماس‌های بندری خود را با ویتنام از سال ۲۰۰۱ الی ۲۰۱۳م. به ۱۷ مورد افزایش داده است (همیلتون، ۲۰۱۸: ۳).

علاوه بر موارد ذکرشده، هند تعاملات امنیتی محدودی را با دیگر متحدین آمریکایی در آسیا از جمله کره جنوبی آغاز کرده است. هند و کره جنوبی یک موافقت‌نامه همکاری دفاعی پنج‌ساله در سال ۲۰۱۰م. امضا نمودند. در سال ۲۰۱۳م. هند ۸ قایق کوچک به ارزش یک میلیارد دلار را از کره جنوبی خریداری کرد.

هند و استرالیا اولین تمرینات دریایی مشترک خود که شامل ۳ کشتی از هر کشور بود را در سال ۲۰۱۵م. برگزار و در همان سال برای اولین بار هند، ژاپن و استرالیا یک دیدار سه‌جانبه را انجام دادند (میشرا و سایانتان، ۲۰۲۰: ۱۲). همچنین هند از سال ۲۰۰۷م. مشترکاً با کشتی‌های نیروی دریایی ژاپن، استرالیا و سنگاپور تمرینات نظامی برگزار کردند؛ در سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۱۴-۲۰۱۵ هند با ژاپن تمرینات نظامی برگزار کرد.

۳-۴. موازنه ملایم و نرم، نه سخت

درمجموع ابتکارات موازنه‌سازی درونی و بیرونی هند منطبق بر منافع آمریکا برای ایجاد موازنه و تعادل در مقابل چین است؛ ولی این ایجاد موازنه و تعادل در برابر قدرت‌یابی چین به صورت نرم است و نه موازنه سخت. دلایل این مسئله در قسمت زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

1. Hamilton
2. Mishra and Sayantan

(۱) اولین دلیل محدودیت‌های اقتصادی هند است. اقتصاد چین خیلی بزرگ‌تر از اقتصاد هند می‌باشد؛ همچنین رشد سریع‌تری نسبت به اقتصاد این کشور دارد. تولید ناخالص داخلی چین در سال ۲۰۱۴م. تقریباً ۱۸ تریلیون دلار بود؛ در همین زمان میزان تولید ناخالص داخلی هند هفت‌ونیم تریلیون دلار بوده است (کشوریان آزاد و میرترابی، ۱۴۰۱: ۲۶) علاوه بر این، نیروی نظامی و بودجه دفاعی چین از بودجه دفاعی هند بیشتر است. به این معنا که قدرت اقتصادی و تولید ناخالص داخلی چین فراهم‌کننده بودجه دفاعی آن می‌باشد؛ لذا در بعد نظامی نیز چین نسبت به هند از قدرت نظامی قابل‌توجهی برخوردار است. به‌طور کلی می‌توان چنین نتیجه گرفت که؛ اقتصاد بزرگ چین، نیروی نظامی قوی برای این کشور تدارک نموده است و در هر جنگ فرسایشی در برابر هند، چین مزیت‌های بسیاری دارد. جدول (۱) گویای شکاف قدرت بین چین و هند و سایر قدرت‌های بزرگ است.

جدول شماره ۱. میزان نیروها و توانایی‌های نظامی هند و چین در سال‌های ۲۰۱۳ الی ۲۰۲۰م.		
هند	چین	نوع توانایی‌ها
۱.۳۲	۲.۲۸	نیروی نظامی فعال
۲۸۷۰	۶۸۴۰	تانک
۹.۷۰۰	۱۳۰۰۰	انواع توپخانه
۱۲ تاکتیکی ۱ دارای قدرت حمل کلاهک هسته‌ای	۶۱ تاکتیکی ۴ عدد حامل موشک‌های هسته‌ای	زیردریایی
۱۱ ناوشکن ۱۲ ناوچه	۱۵ عدد ناوشکن ۵۴ ناوچه	کشتی‌های دریایی
۸۴	۲۱۰	کشتی‌های دریایی و ساحلی
۶۳۰ جنگنده ۷۳۰ نقطه پدافندی ۲۳۰ هواپیمای ترابری	۸۴۰ جنگنده ۵۴۰ نقطه پدافندی ۹۰ بمب‌افکن ۳۲۰ هواپیمای ترابری	نیروی هوایی

۲) دومین عامل گرایش هند به موازنه ملایم در برابر چین، سطوح همگراییانه‌ای است که به بوروکراسی این کشور مربوط می‌شود که دامنه تعامل امنیتی هند با آمریکا و کشورهای آسیا-اقیانوسیه را محدود می‌کند. به اعتقاد تحلیلگران از اوایل سال ۲۰۱۰م. تمایلات خودمختارانه هند کاهش یافته است؛ زیرا در برابر تمرینات ترکیبی بزرگ چندگانه که شامل مأموریت‌های عملیاتی در سطح بالا با کشورهای منطقه و فرامنطقه می‌شد، هند مقاومت نموده است. این مأموریت‌های عملیاتی شامل پیمان لجستیک، شبکه‌سازی گروه‌های نبرد، خرید دستگاه‌های الکترونیکی و هواپیماهای p81 و C-130I می‌شد. به عبارت دیگر، بوروکراسی سیاست خارجی هند به این سمت تمایل دارد که از هرگونه ابتکاری که هند را در مضیقه بگذارد تا این کشور به موازنه خارجی در مقابله با چین روی آورد، ترک نموده و از آن اجتناب می‌کند (ماتور، کارمک، وی پنت، ۲۰۲۲).

۳) محدودیت سوم هند در قبال چین، استراتژیک است. درحالی‌که هند از موازنه داخلی و خارجی برای مقابله با چین استفاده می‌کند هم‌زمان از هرگونه خرابی در گسترش روابط سیاسی و اقتصادی با چین اجتناب می‌کند؛ لذا هند به دنبال «موازنه سخت»^۲ در برابر چین نیست. در حوزه اقتصادی، چین یکی از چهار شریک اصلی تجاری هند است (مایر و همکاران، ۲۰۲۱: ۲).

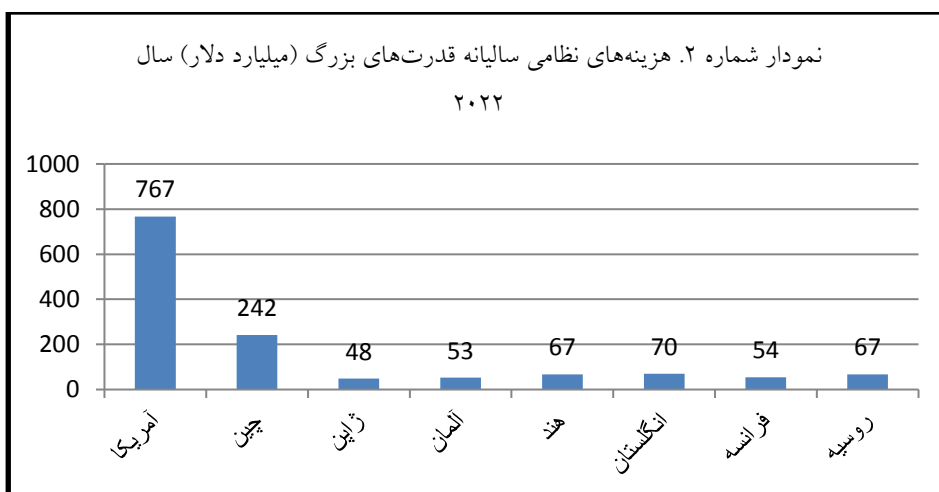
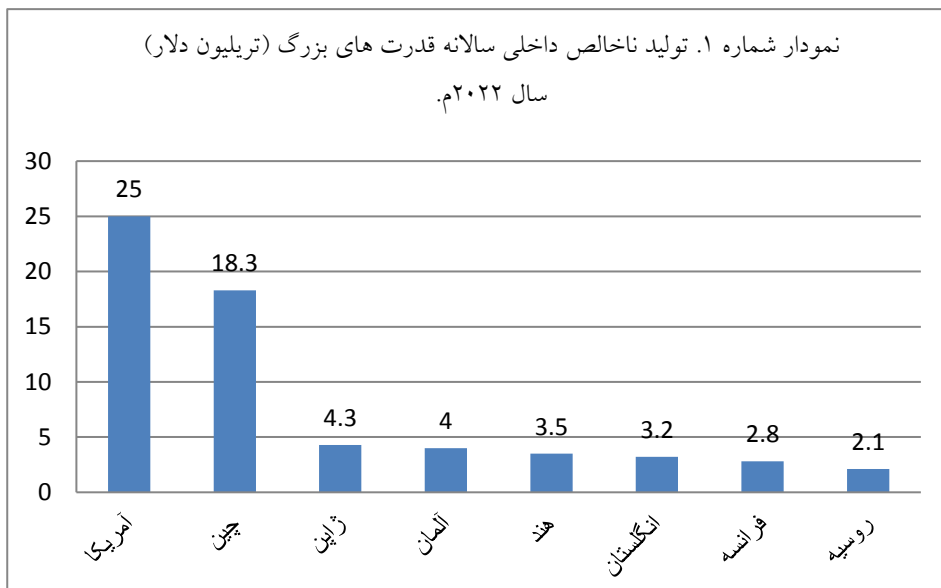
به لحاظ سیاسی، با وجود رکود در روابط چین و هند از سال ۲۰۰۵ الی ۲۰۰۹م. به علت موافقت‌نامه هسته‌ای آمریکا و هند، از سال ۲۰۱۰م. دهلی‌نو و پکن در جستجوی عادی‌سازی روابط خود بودند؛ در این راستا چندین بازدید توسط سران دو کشور و شش ملاقات استراتژیک با حضور وزرای ارشد دو کشور شکل گرفته است. علاوه بر این چین در سال ۲۰۰۷م. به اتحاد چهارجانبه هند، آمریکا، استرالیا و ژاپن که به‌طور ویژه در مورد امنیت در آسیا و انجام رزمایش دریایی مشترک بود، به شدت واکنش نشان داد (ماتور، کارمک، وی پنت، ۲۰۲۲).

1. Mathur , Carmack , V Pant

2. Hard Balancing

3. Moyer and et.al.

هند از تمرینات دریایی چندجانبه بیشتر در آب‌های هند خودداری نمود. به بیان دیگر، درحالی‌که کشور هند در مقابله با قدرت‌یابی چین در چندین حوزه سیاسی و استراتژیک موازنه خارجی و داخلی اعمال کرده اما این موازنه در سطح متوسط و ملایم بوده و این کشور از موازنه سخت و سطح بالا در برابر چین اجتناب کرده است.

۵. نتیجه‌گیری

قدرت‌های بزرگ بی‌وقفه درصدد کسب قدرت هستند و هر زمانی که فرصت پیدا کنند نحوه توزیع قدرت را به نفع خود تغییر خواهند داد؛ از آنجایی که هند و چین در یک منطقه جغرافیایی واقع شده‌اند به شدت نسبت به توزیع قدرت در منطقه خود حساس هستند. قدرتمندترین همسایه هند، کشور چین است که در حال توسعه سریع و خواهان ایفای نقش در نظام بین‌الملل است. این افزایش قدرت چین الزامات رفتاری خاصی را برای هند ایجاد کرده است؛ ترس از نفوذ و قدرت‌یابی چین باعث گردید که هند در استراتژی کلان خود سیاست موازنه‌گرایی را در دو بعد درونی و بیرونی اعمال نماید.

هند در ابتدا با تقویت توانایی‌های داخلی در حوزه‌های سخت‌افزار و نرم‌افزار و سپس اتحاد، ائتلاف و گسترش روابط با ایالات متحده آمریکا و متحدین آن در منطقه اعم از ژاپن، استرالیا، کره جنوبی، ویتنام و سنگاپور سعی در موازنه‌سازی در برابر چین داشته است. درواقع افزایش توانایی‌های چین باعث گردید که هند همراهی با آمریکا را به یک الزام در سیاست خارجی خود تبدیل کند.

تلاش‌های چین برای نفوذ در جنوب و شرق آسیا به لحاظ حوزه‌های نفوذ نیز حساسیت‌های خاصی را برای هند به دنبال داشته است و از آنجایی که بین ایالات متحده و هند در راستای مقابله با قدرت‌یابی چین منافع مشترکی وجود دارد، روابط این دو کشور گسترش یافت.

در فرایند پژوهش فرضیه اصلی مقاله حاضر اثبات گردید؛ بر این اساس هند در برابر قدرت‌یابی چین به ابتکار موازنه‌سازی درونی و بیرونی در استراتژی کلان خود متوسل شده است. این کشور با توجه به محدودیت‌های اقتصادی، نظامی و استراتژیک خود نسبت به چین، در برابر این کشور موازنه نرم اتخاذ کرده است؛ درواقع برخی محدودیت‌ها هند را از سیاست موازنه سخت منع نموده است. بر اساس داده‌ها و تحلیل‌های پژوهش حاضر هند با اتخاذ سیاست توازن‌گرایی به مقابله با قدرت‌یابی کشور چین پرداخته است.

منابع

الف - فارسی

- ایفولین، ج (۱۴۰۲). توسعه اقتصادی و گذار: اندیشه، راهبرد و دوام، سجاد بهرامی مقدم، گیلان: انتشارات چاپخش.
- بهرامی مقدم، سجاد (۱۳۹۹). «محرک‌های اقتصادی ابتکار جاده-کمربند چین»، نشریه سیاست و روابط بین‌الملل، ۴(۷)، ۱۲۰-۱۴۳.
- بهبودی‌نژاد، قدرت‌الله؛ تقوی‌نژاد، سید رضا (۱۴۰۰). «اتحاد مربع: ناتوی آسیایی برای مهار چین در ایندوپاسیفیک»، فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل، ۱۱(۲)، ۱۵۰-۱۷۰.
- چگنی‌زاده، غلامعلی؛ رضوی، حسین (۱۴۰۱). «ابتکار کمربند-راه و آثار راهبردی آن بر مناسبات هند و چین (۲۰۱۳-۲۰۲۲)»، فصلنامه روابط خارجی، ۱۴(۵۴)، ۳۱-۳.
- کشوریان آزاد، محسن؛ میرترابی، سید سعید (۱۴۰۱). «دولت بایدن و سیاست مهار خیزش قدرت چین در حوزه اقیانوس هند-آرام»، فصلنامه سیاست خارجی، ۳۶(۱)، ۸۶-۶۵.
- والتس، ک (۱۳۹۷). نظریه سیاست بین‌الملل، عباس زمانیان. تهران: نشر نی.

ب - انگلیسی

- Bhattacharjee, A.(2012). *Social science research: principles, methods, and practices*, University of South Florida, Scholar Commons & Open Textbook Librar, Tampa, Florida: Anol Bhattacharjee.
- Brown, M.(2017). "India's Quiet Acceptance of the Annexation of Crimea Reflects Its Vision for a Multipolar World Order", *The London School of Economics and Political Science*, January 19: <http://blogs.lse.ac.uk/southasia/2015/01/19/indias-quiet-acceptance-of-the-annexation->.
- Burns, W. (2010). "India's Rise and the Promise of U.S.-Indian Partnership", *Remarks at the Council on Foreign Relations*, June 1: <http://www.america.gov/st/texttrans-english/2010/June/201>.
- Chaudhury, D. Ray, A (2024). "Security, Economy, and Ecology: Setting Priorities for Cooperation in the Indo-Pacific", *ORF*, pp. 1-20.
- Chaudhary, D.(2017). "China Wants India in One-Belt-One-Road Meet, India Remains Wary", *The Economic Times*: <http://economictimes.indiatimes.com/news/>.

- Dang, B. Hiep, T. (2022). "India-Australia relations in the context of China's rise", *Cogent Arts & Humanities*, 9(1), pp. 1-15.
- GAC (2022). "Review of China's Foreign Trade in the First Half of 2022", Available Online at: <http://english.customs.gov.cn/Statics/431ad48d-1465-46c9-9d87-86e021730a3b>.
- Hall, I. (2020). "India and a Regional Rules-Based Order", *Security Challenges*, 16(3), pp. 27-31.
- Hamilton, C. (2018). "Australia's Fight Against Chinese Political Interference", *Foreign Affairs*, Available Online at: <https://www.foreignaffairs.com>.
- Hu, W. & Meng, W. (2020). "The US Indo-Pacific Strategy and China's Response", *China Review*, 20(3), pp. 143-176.
- Hanada, Y. (2024). "The Role of U.S.-Japan-Australia-India Cooperation, or the "Quad" in FOIP: A Policy Coordination Mechanism for a Rules- Based Order", *Center for Strategic and International Studies*, accessed: <https://csis-prod.s3.amazonaws.com>.
- Jeffrey, W. (2021). "Why Biden's Japan Agenda Matters", *RAND Corporation*, Available at: <https://www.rand.org/blog/2021/01/why-bidens-japan-agenda-matters.html>, 2020/1/26.
- Konwer, S. (2022). "US-India Relations: The Shadowboxing Era", *Strategic Analysis*, 44(1), pp. 1-9.
- Larsen, K. (2019). "US-India Relations in the Wake of China's Rise", *University of Aalborg*, pp. 20-59.
- Mathur, A. Carmack, D. Pant, V. (2022). "India-U.S. Relations: Priorities in the Next Decade": www.orfonline.org.
- Mansingh, L. (2006). "India-United States Strategic Partnership: Are We Yet There?" *Institute of Peace And Conflict Studies*, No. 39.
- Mearsheimer, J. & Walt, S. M. (2016). "The Case for Offshore Balancing: A Superior US Grand Strategy", *Foreign Affairs*, 95(70), pp. 110-132.
- Menon, S. (2020). "INDIA'S Foreign Affairs Strategy", *Brookings Institution India Center*, No. 6, pp. 1-33.
- Mifune, E. (2017). "CPEC and India in Chinese Belt & Road Initiative in Contemporary India", *Forum Quarterly Review*, 35(1): <https://www.japan-india.com/forum/c7fa40e44ca2e3fe672de88fd16e622ce84f61a>.
- Mishra, R. (2021). "India-Australia strategic relations: Moving to the next level", *Strategic Analysis*, 36(4), pp. 657-662: <https://doi.org/10.1080/09700161.2012.689537>.
- Mishra, V. Sayantan, H. (2020). "Emerging Contours of Contemporary Asian Maritime Connectivity", *Economic and Strategic Objectives*, 76(3), pp. 1-16.
- Mistry, D. (2016). "Aligning Unevenly: India and the United States", *Institute of Southeast Asian Studies EastWestCenter*: org/PolicyStudies.

- Moyer & et. al. (2021). "China-US Competition: Measuring Global Influence", *The Atlantic Council*, Available at: <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/06/China-US-Competition-Report>,
- Mukherjee, R.(2020). "Chaos as opportunity: the United States and world order in India's grand strategy", link to this article: <https://doi.org/10.1080/13569775.2020.1777040>.
- Parepa, L. A. (2020). "The Belt and Road Initiative as continuity in Chinese foreign policy", *Journal of Contemporary East Asia Studies*, 27(1), pp. 20-36.
- Paul, J. (2019). "US and India: Emerging offshore balancing in Asia", *India Review*, 18(3), pp.44-59.
- Qaddos, M. (2018). "Sino-Indian Border Conflict and Implications for Bilateral Relations", *Policy Perspectives: The Journal of the Institute of Policy Studies*, 15(2), pp. 57-79.
- Rao, P. V. (2019). "Development through connectivity: India's maritime narrative", *Journal of the Indian Ocean Region*, 15(3), pp. 25-42.
- Saeeduddin, F. (2021). "China's Ports in the Indian Ocean", Available Online at: <https://www.gatewayhouse.in/chinas-ports-in-the-indian-ocean-region/>.
- Scobell, A. (2020). "Constructing a US-China Rivalry in the IndoPacific and Beyond", *Journal of Contemporary China*, 1(16).
- Schweller, R. L., & Pu, X. (2011). After Unipolarity: China's Visions of international order in an Era of U.S. Decline, *International Security*, 36(1), pp. 41–72, Available Online at: https://doi.org/10.1162/ISEC_a_00044.
- Sundaramurthy, A. (2020). "The China factor in India-Australia maritime cooperation", *Asian Affairs*, 51(1), pp. 169–188, Available Online at: <https://doi.org/10.1080/03068374.2019.1706350>.
- Tran, H. (2021). "Is the US-China strategic competition a cold war?", *Atlantic Council*, Available Online at: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/is-the-us-chinastrategic-competition-a-cold-war/>.
- Wei, Z. (2022). The evolution of the 'QUAD': driving forces, impacts, and prospects, China International Strategy Review, No. 220, Available Online at: <https://doi.org/10.1007/s42533-022-00119-w>.
- Zongyou, W. (2022). "The evolution of the 'QUAD': driving forces, impacts, and prospects", *China International Strategy Review*, No. 220, at: <https://doi.org/10.1007/s42533-022-00119-w>.

